

ANDREAS UNTERBERGER

Az EU nem Magyarország, hanem saját sírját ásta meg

Az EU nagy lépést tett saját bukásának irányába. Ugyanakkor száználmas módon összeomlott az európai összefogásnak az az egykor oly jelentős platformja, amelynek alapját a liberál-konzervatív és kereszténydemokrata pártcsaládok alkották. Ami Nagy-Britannia EU-ból való kilépésével elkezdődött, az most a bizonytalan alapokra épülő Magyarország elleni eljárással, erős dinamikát kapott. Ez egyben káros és tragikus. A főbűnösöket azonban nem Budapesten, hanem Strasbourgan és Brüsszelben kell keresni.

Mégiscsak gyalázat, amikor az EU parlamentje és a Bizottság azzal vádol meg egy korrekten jogkövető magatartást tanúsító tagállamot, hogy általa sérül a „jogállamiság”, holott az EU testületei a legdurvább megsértői a „Rule of Law” elvének. Valójában az ő eljárásuk sérti azt az alapvető jogelvet, amely a Felvilágosodás óta minden európai kontinentális jogértelmezés alapját képezi. Ez az alapelv így hangzik „Nullum crimen, nulla poena sine lege”. (Nincs büntetés törvény nélkül. –ford.) Azaz, büntetni csak a tett elkövetésekor létező törvény alapján lehet.

Az EU-s többség most éppen ezt az alapelvet sértette meg. Ugyanis nincs olyan EU-s törvény, sem rendelet, vagy irányelv, amely Magyarországnak megtiltana az NGO-k tevékenységének korlátozását, amennyiben azok vétenek a magyar törvények ellen és az illegális migrációt támogatják. Arra sincs EU-s törvény, amely egy tagállamnak megtiltana, hogy magánegyetemeket adminisztratív eljárásban szabályozzon, engedélyezzen vagy betiltson (Magyarország ugyanis George Soros egyetemét, a kérdéses CEU-t, egyáltalán nem tiltotta be, mint ahogy azt többen állítják. Továbbra is több új hallgatót vesznek fel.)

Ez a két legkonkrétabbnak mondható vád az, amelyet a zöldpárti EU-parlamenti képviselő, frázisoktól és bizonyítatlan állításoktól hemzsegő „Jelentésében” Magyarországgal szemben felsorolt. Ennek ellenére az EU parlamentjének többsége megindította a szavazatmegvonási eljárást Magyarország ellen.

Különösen gyalázatos az is, hogy az EU-s jogászok a szavazás előtt hirtelen megváltoztatták a parlament szavazatszámolási eljárását, annak érdekében, hogy magyarelles akciójuk megkapja a kétharmados többséget. Ennek ellenére a parlamenti képviselőknek a kétharmada nem szavazott Magyarország ellen. Sőt a leadott szavazatokat számítva sem jött ki a kétharmad. Tehát nem érték el a szükséges szavazatarányt. A kétharmados többség csak az „igen” és a „nem” szavazatok közötti különbség tekintetében volt

megállapítható. Az érvénytelen, valamint a tartózkodó szavazatokat egyszerűen nem vették figyelembe, ellentétben az EU alapszerződésének egyértelmű intézkedésével, amely szó szerint így hangzik: ... „az Európai Parlament döntéseit a leadott szavazatok kétharmados többségével, és a képviselőinek többségével hozza meg”.

Az EU parlamentjének eljárása ellentétes minden jogszerűségi alapelvvvel, mert a vádak az „európai értékek” kétes fogalmára épülnek. Ha olyan gumifogalmak, mint – „az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, vagy az emberi jogok tiszteletben tartása, és a kisebbséghez tartozó személyek jogainak tiszteletben tartása” – szerint vádat lehet emelni, akkor óhatatlanul kinyílik a kapu minden önkényuralmi visszaélés előtt.

Amikor valakik az ilyen gumifogalmak megsértését a legsúlyosabb következmények levonására használják fel, akkor azok az Uniót verik szét, a szervezeteit pedig politikai kirakatperek törvényszékévé változtatják át. Most mutatkozik csak meg, hogy tizenegy évvel ezelőtt, milyen igazuk volt azoknak az előrelátó jogászoknak, akik óvtak az úgynevezett 7-es cikkely szerinti eljárás bevezetésétől.

Egyébként a fenti értékek számos EU-tagállam alkotmányában is megtalálhatók. De ott ezek számtalan törvénnyel, és az ártatlanság elvének tradicionális érvényesülésével vannak körülbástyázva. Ezekben nem fenyeget az a drámai következmény, hogy teljesen megvonnák egy tagország szavazati jogát. Az alkotmánysértések a gyakorlatban mindössze az érintett törvények visszavonásával vagy kijávitásával végződnek.

Ami az EU politikusai nem értenek: Ha egy „ÉRTÉK”, amely nincs a joggyakorlatnak megfelelően, törvénnyel pontosan körülhatárolva, az egyenesen „HÁTRÁNY” (az eredetiben: Un-Wert). Ez pedig tetszés szerint használható fel.

És ha egy szörnyűséget egy másikkal helyettesítenek, az akkor is szörnyűség marad. Ha a 7-es cikkely úgy használható fel, mint ahogy az Magyarország esetében történt, az azt bizonyítja, hogy ez a cikkely nem a jogállamiságot erősíti, hanem alapját képezi mindenféle totális önkényuralomnak.

Az is különösen visszataszító, – hogy ugyan a cikkely kifejezetten kimondja, a kisebbség védelmét szolgálja, – ugyanakkor éppen egy kis országgal szemben indítanak eljárást az alkalmazásával. Teljesen bizonyosak lehetünk abban, hogy ez a cikkely Franciaországgal vagy Németországgal szemben sohasem kerül bevetésre. Holott mindkét országgal szemben játszi

95 éves korában, 2018. augusztus 28–29. éjszakáján hunyt el Bécsben a legendás fényképész **Erich Lessing**, aki elsősorban magyarországi felvételeivel tett szert világhírnévre, s vált az 1956-os forradalom képes krónikásává. Ezzel a fényképpel rá emlékezünk.

könnyedséggel ugyanolyan zavaros és pontatlan vádiratokat lehetne összeállítani, mint ahogy azt most a zöldpárti, holland Sargentini Magyarországgal szemben megtette.

Az EU parlamentje például a füle botját sem mozdítja a tekintetben, hogy Spanyolországban már egy éve politikai foglyok vannak (katalán politikusok, akik teljesen erőszakmentesen népszavazást szerveztek önállóságuk kivívásáért). Ez pedig a jogállamiság és a demokrácia elveinek durva megsértése, de Spanyolország túl nagy ahhoz, hogy ezzel a váddal szembesítsék.

Végso soron azonban a többi EU-s tagállamnak a beleegyezésére is szükség lesz ahhoz, hogy egy országtól végérvényesen megvonhassák a szavazati jogot.

Magyarország mindenesetre 108 oldalon elkészítette valamennyi vád és kifogás cáfolatát.

A baloldali pártok természetesen jól tudják, hogy nem csak Magyarország járja az orbáni utat, hanem Európán át létezik egy széles front, Olaszországtól Skandináviáig. A jövő évi EU parlamenti választásokból a baloldal súlyosan megtizedelve kerül majd ki. Ezért szeretnék a mostani többségüket minél jobban kihasználni, de még inkább visszaélésekre felhasználni.

Történelmi (fél)fordulat Prágában Magyarországgal szemben

Prágában 2018. szeptember 20-án tüntetés zajlott le a magyar nagykövetség előtt, „Orbán értünk, mi Orbánért” jelszó jegyében. Már maga ez a hír olyan, amire egy magyar, fel kell, hogy kapja a fejét. A további részletek még biztatóbbak. A tüntetést a cseh köztársasági elnökhöz, Miloš Zemanhoz közelálló civil szervezet, a „Halló, polgárok”, szervezte meg. Részt vett rajta számos politikus, képviselőházi tag és szenátor, akik a cseh politikai paletta egész spektrumát kitették, a radikális jobboldaltól, a baloldal legszélén elhelyezkedő kommunista pártig. Valamennyien szolidaritásukat fejezték ki Magyarországgal szemben, az EU parlamentjében elfogadott(?) Sargentini-jelentés kapcsán. Az egyik felszólaló, ifjabb Václav Klaus, a Polgári Demokratikus Párt képviselője beszédében leszögezte, hogy, „... a magyar népnek joga van úgy kormányozni országát, ahogy akarja”. Bejelentette, hogy javasolni fogja a képviselőházban, hogy a testület határozatban ítélje el az Európai Parlament által elfogadott Sargentini-jelentést. Hasonló szellemben nyilatkozott a Cseh Szociáldemokrata Párt képviselője is, aki szükségesnek tartja, hogy a V4-ek államai támogassák egymást, mert történelmileg és kulturálisan is kötődnek egymáshoz. A tüntetés résztvevői Orbán Viktornak címzett levelet fogadtak el, amelyben biztosították a magyar kormányfőt politikája támogatásáról.

A fenti röviden vázolt tények mutatják, hogy rendkívül figyelemreméltó jelenséggel állunk szemben. Ha kissé visszatekintünk a történelemben, – vegyük csak az utolsó százötven évet, a kiegyezés körüli eseményektől kezdve, Csehszlovákia 1918-as megalakulását át a huszadi század végéig, – a cseh–magyar kapcsolatokat többnyire a rivalizálás, és a feszült politikai légkör jellemezte. A 20. század legvégén, amikor a történelmi Ma-

Mindenesetre rejtélyes az „Európai Néppárt”, amelyhez a magyar kormányzó párt is tartozik, nem szolidáris viselkedése. Teljesen nyilvánvaló, hogy itt a Merkel-szárny került fölénybe. Egy nappal előbb ugyanis, az ENP jelöltje az EU főbiztosi tisztségére (az eredetiben: Spitzenkandidat), kifejezetten a menekültek egész Európára kiterjedő elosztásáról beszélt.

Az egyik tragikus vonása az ENP fellépésének Magyarország ellen azt mutatja, hogy Angela Merkel egyértelmű győzelmet könyvelhetett el Orbán Viktorral szemben.

Kérdéses, hogy ez a győzelem, tartós marad-e majd a választási urnákba leadott szavazatok szerint is.

Németből fordította: VARGA SÁNDOR

Andreas Unterberger újságíró, az osztrák Die Presse c. polgári lap volt főszerkesztője. Közvetlen a Sargentini-jelentésről történt Európai Parlamenti szavazás után írt hosszabb cikket, amelyet saját honlapján jelentetett meg <https://www.andreas-unterberger.at/> . Írásának eredeti címe: *Die EU setzt sich selber einen Grabstein – nicht den Ungarn. Szerkesztőségünkől jövő indítványra, a szerző beleegyezését adta, hogy magyarra fordítsuk. A cikket terjedelmére való tekintettel, rövidítve közöljük. A rövidítést a szerző szerkesztőségünkre bízta.*

»Itt élned s halnod kell«

Mikor így kezdődik egyfajta mérleg, sőt, számadás, nem árt tudni, hogy sem Pannónia, de még a Jászság és a Kunság sem kizárólagos hely, régió. Nem! Mindenekelőtt szögezzük le, hogy európaiak vagyunk, s talán, ha kicsit belekacsintunk a történelembe, tettünk is érte egyet s más.

Egyesek szerint most előnyös hátat fordítani Magyarországnak, mert így kívánja a módi (trend), de ez nem a magyarok ellen szól, hanem azoknak a tetemrehívása, akik az első adandó alkalommal „paripát cserélnék”. Nem is annyira Magyarország vonatkozásában, hanem európai viszonylatban. Hogy mit tett Magyarország kormánya, s mit mulasztott el, lehet akár éves viták kérdése is. Itt és most mégsem ez áll a mérlegen, hanem hol tartunk, s miként ítéltetünk meg.

Nos, eléggé szerencsétlenül. Amikor az állítólag legnagyobb példányszámú osztrák napilap 2018. szeptember közepén ázsiai mivoltunkat emlegeti fel, ez nagyon elgondolkoztató, még akkor is, ha a Lajtán túl akadnak olyanok, akik üfjent hun–török gyökereket kezdenek kiásni. Eltekintve attól, hogy mindaz, ami magyar, európai produktum, tehát valamennyi Kárpát-medencei „őshonost” és „jövevényt” is ide kell sorolnunk. Ezért sem árt elcsodálkozni azon, mit jelent, amikor az Úrnak 2018. esztendejében ezt emlegeti valaki, bárki.

Európaiságunk legkorábbi bizonyítéka IV. Béla levele, amiben a tatárjárás utáni helyzetet

ecsetelve írja alig ismert levelében a pápának és a német-római császárnak, hogy a Duna a sors folyója, s onnan egyedül védelmezte a kereszténységet (Európát). E tekintetben a török kor másfél évszázadát meg feltétlen számon kell tartanunk. Ellenben nem árt, különösen most, október tájékán utalni arra, hogy az utolsó szabad rádió üzenete 1956-ban így hangzott: „Európáért halunk meg”.

Kell ennél nagyobb, magasztosabb hűségnyilatkozat, mennyire európainak tartja és vallja magát a magyarság?

És akkor, amikor az Európai Unió további léte forog kockán, Magyarországgal szemben szinte kéjelegve eljárást indítani demokrácia dolgában, bizony nem éppen épületes dolog.

Mint ahogyan nem ildomos annak felemlgetése sem, hogy Harcias Frigyes három vármegyét követelt IV. Bélától a tatárok elleni segítségnyújtás fejében. A három vármegyét ugyan elfoglalta, azonban nem volt mersze szembeszállni a mongolokkal.

Igen, nem árt megjegyezni, hogy a politikában a közönet ismeretlen fogalom. Mégis töprengésre készítet, hogy az Európai Unió nem ügyelve a világhelyzetre, abban leli gyönyörét, hogy elbánjon az Ázsiából ide tévedt magyarokkal, éspedig mint uniós tagokkal.

Ennek ellenére mindaz, ami elhangzik a magyarok ellen, nem tántoríthat el minket attól, hogy itt élünk s halunk kell: európaiaként Európában. *-deák-*

Talán megszoknók mi is? Latzko Andor páratlan hazatalálása

A magyar irodalom élvonalbeli világirodalmi jelenlétének bizonyítéka ez a kötet, mondtam-mondhattam ki (nem ott először), a bécsi Magyar Otthonban, ahol *Latzko Andor* százesztizedes munkáját *(Emberek a háborúban, Napkút Kiadó)* mutathattuk be a mű magyartírójával, *Kállay-Kotász Zoltánnal*. „Mindössze hat hosszabb novella és egész könyv. Hat novella, melyek megdöbbentő eleven erővel, közvetlen lélekbemarkoló s lelkiismeret-szakító hatalommal rázzák fel az olvasót” – fűztem szavaimba szinte azonnal egy szintén közeli annyi idős egykori recenzio – szerzője Reminger József – mondatait. „Hat eseménydarab a mindennapos háborús fortélmek, a pusztítástól szomoró emlékek esztendeiben, s mégis: többek, igazabbak minden azótai háborús írásnál” – olvashatták hajdan a Prágai Magyar Hírlap olvasói, 1929. szeptemberében.

Sorainak folytatása rejt valódi okot mély döbbenetünkre. „A nálunk köztudathá át sem ment Latzko-könyv eme nagyszerű dokumentum-voltára mutat rá Barbusse irodalmi hetilapjának, a Monde-nak egyik legutóbbi számában, mikor Latzko könyvéről, mint egy »elfelejtett remekműről« beszél s mikor igazán őszinte elismeréssel saját munkájának, a Tűz-nek értékéről való teljes tudatában is a magé fölé emeli e könyvet mint olyat, mely valóságból fakadó, eredeti és megdöbbentően dokumentáló írás és gúnyval veti Latzko »osztrák» honfitársainak szemére, hogy nem ismerik legnagyobb írójuknak a háborúról szóló sok-sok könyv közül is a könyvek legjobbját”.

Megrázó mondatok, különösen most, sok évtizeddel később olvasván azokat. Megrázó, főleg akkor, ha eltűnődünk Reminger két tévedésén; írásában, mindvégig Latzko Andrásról beszél, így fordítván vissza az Andreas-nevet, s bár az író osztrák és magyar szülőktől származik, így nevezhető osztráknak is, de indulása okán sokkal inkább a magyar irodalom jesele.

Magyar kezdet

Az 1876-ban született szerző nem csupán iskoláit végezte Budapesten (és folytatta Stuttgartban és Berlinben), hanem első szépirodalmi munkáit is magyar nyelven, magyar kiadóknál tette közzé. Huszonöt évesen debütált a Nemzeti Színházban – és egészen jók naphatódó kritikái fogadtatás díjazta. A magyar irodalom pályakezdője tehát, majd pár esztendőn belül nyelvet vált, újabb munkáit németül publikálja, de a hazai érdeklődés nem múlik. A Nyugatban Tabéry Géza számol be Andreas Latzko kisregényéről, rövid jegyzetének egy mondatára érdemes felfigyelnünk: „S ahogy többször visszacsuklók a mese menete egy szomorúan legett komolyságba, érzem, hogy emberei húsból, vérből valók, s rajtuk átérezem – a művészi alkotáson túl – egy emberi szív melegét.” – írja Tabéry pályatársáról, 1913-ban. Amikor még csak állig, de már sejthető: milyen gyorsan ki fog derülni, hogy az emberek húsból s vérből valók, s hogy mennyire fontos lenne hamarosan az emberi szív melegét érezni, mindennekefelett... Tabéry gondolatmenete későbbi munkáiban tetten érhetőek; drámai, prózai művei világnézete-ket ütköztetnek, nem tisztünk most ezekre áttevezni, de elmlítsük meg egy roppant törékeny szeletben is a világháborúk s az egymásra uszuló világnézetek pusztító hatását. Latzko Andor első – még magyarországi – színpadi kritikáinak javát olyan szerzők dicsérei a leg-melegebben, akikkel majd egy későbbi, vésterhes évtizedben egyazon könyvmáglyákra kerülnek könyveik.

Tabéry és Latzko mindketten vesztesei az első világháborúnak, sebesülés (Tabéry) és sebesülést követő ideg-összeroppanás (Latzko) a személyes áldozatok. Tabéryt, ezentűl, sújtja világnézetének harcossga, a Tanácsköztársaság után bebörtönzik; nem úgy Benedek Marcellt, akit „csak” megfosztanak ugyanakkor, ugyanazért addigi tanári állásától. De hogyan is kerül egy újabb név ide, Latzko-térképünkre? Nos, mert Benedek Marcell az egyik a korabeli kritikusok közül, akik felfigyeltek Latzko munkájára – mondhatni elég hevesen. Jóval rosszabbnak ítéli azt meg Barbusse köteténél: e kettőt hasonlítja össze ugyanis a Huszadik Század lapjain (vajon később hogyan vélekedett Barbusse Latzkoról szóló fentebb idézett

CORVINÁK BÉCSBŐL BUDAPESTRE...

Az Osztrák Nemzeti Könyvtárnak csak a latin nyelvű kódexek katalógusában 15 500 jelzettszám szerepel, nem is beszélve a német-alföldi, orientalista és egyéb bizánci, görög és szlávnyelvű kódexek katalógusáról. Mennyi az esély arra, hogy magyar vonatkozású kódex, korvina kerül az asztalomra, akár állományvédelem miatt vagy egy kiállítás előkészítésére, házon belüli, vagy bel-és külhoni kölcsönadás-ra? Az UNESCO írott (UNESCO-Liste Memory of the World) dokumentum világöröksége közé került az egyik legjelentősebb reneszánsz-könyvtár gyűjteménye 2005-ben a Bibliotheca Corviniana, köztük az Osztrák Nemzeti könyvtár 39 köteté. A másik, nagyon jelentős írott értékeket képvisel a Zsámboky gyűjtemény, amely szintén a Könyvtár tulajdona.

Jelenleg hét kódex fekszik az asztalomon, mindegyik magyar vonatkozású és különböző kiállításokkal van kapcsolatban. Három kötet érkezett vissza a Papyrusmuseum „Wege des Wissens” című kiállításról állapotvizsgálatra. Ez természetesen, hogy a tárlat bezárása után a kötetek ismét előkészésre kerülnek, mielőtt elfoglalják újra helyüket a raktárban. A Cicero, Marcus Tullius, Marbodus, Redonensis és Plato filozófiai műveit összegyűjtő két kötet Johannes Sambucus, azaz Zsámboky János tulajdonosi bejegyzését tartalmazza. A harmadik, barna maroquin bőrkötésű kötet, kézi nyomású díszítéssel 1470-re datált, firenzei eredetű. Szerepel az 1994-es Bécsben megrendezett „*Matthias Corvinus* und die *Bildung der Renaissance*” című kiállításon is; Vitéz Jánossal hozható kapcsolatba. Ezt alátámasztja egy a kódexbe bejegyzett ajánlás.

Már év elejétől a következő tárlat előkészí-tésen dolgozunk: a „*Kaiser Maximilian I.*” kiállítás a Diszteremben 2019. március 14-től november 3-ig tart.

Egy érintés súlyai

Gyukics Gábor Végigtapint című kötete a könyvhétre jelent meg. Az idén hatvanéves szerző könyve két részre osztható. Az Első lépés című fejezetben már megjelent munkáit olvashatjuk, melyek az 1986 és 2010 között íródott verseket foglalják magukba, a kötet második részébe pedig 2011-2018 között megírt szövegeket gyűjtöft. A kötetet Bereczki Katalin képzőmű-vész dzsesszkoncerteken készített rajzai illusztrálják, szép harmóniát alkotva a szövegekkel. Aprópó harmónia. Gyukics Gábor sok mindenhez nyúl, sok mindenhez van köze, számomra van egy fajta dimenziója a létnek, mellyel egyszerűen összhangban van, összeköttetésben valamiféle misztikummal, mintha egy soha véget nem érő indiántáncot járna. Költő, műfordító, a Szépfírók Társasága és a Magyar Műfordítók Egyesülete tagja, a Nyitott versfeloílvasó estek és a Jazzkölözetek Estek meghonosítója. Írt prózát Kista galeri (L.Harmattan, 2014) címmel, mely műfaját tekintve szociohorror, legutóbbi fordításkötete pedig 2015-ben jelent meg a Scolar kiadó gondozásában Medvefelhő a város felett címmel, mely egy kortárs észak-amerikai indi-

HOLDASI SZABÓ ZSUZSA

nem sejtik

résnyílni megnyílik a csend helyet ad egy körötte zajongó hangnak amint a hang belép elhalkul eggyé válik a csenddel a kint rekedt hangok összeverődnek lesik a csend mikor nyílik újra

túl

elvezsítéd árnyékodat a túlon túl hátsó udvarán nap olvasztotta kátrányba ragadt az ideglenesen kölcsönként idő megadnod nem kell használd amint van rá alkalom mert amikor a fénylek befestik a szelet elfelejtődik minden arcnymomat halántékd mögött szétmosódnak a színtelen mozgásra képtelen térben

Könyves helyzetkép

Állammal vagy állam nélkül? címmel a könyvkiadás és a könyvkereskedelmi helyzetéről szervezett kerekasztal-beszélgetést az Örökség Kulturálpolitikai Intézet Budapesten. A Petőfi Irodalmi Múzeum dísztermében szeptember 4-én délután telházás érdeklődés kíséreté rendezvényen Gyurgyák János, az Osiris Kiadó vezetője, Kolosi Tamás, a Lira Könyv Zrt. elnöke, és L. Simon László kultúrpoli-tikus, országgyűlési képviselő vitalkozott. A moderátor szerepét Zsuppán András újságíró töltötte be.

Felsorolt statisztikai elemzések és tapasztalati példák érzékeltették, hogy hol tart ma Magyarországon a könyves szakma. Pályakez-désem emlékei között tartom számon, hogy 1975-ben, a Művelt Nép Könyvtérjesztő Vállalat Jedlik Ányosról elnevezett, győri üzeme-látó könyvesboltjában egy héten belül érteke-sítettük az egy képzésről író fél theaterautónyi könyvét. (Nem számított ritkaságnak egy-egy regény 75 ezres példányszáma. Hol vagyunk ma ettől, amikor a kortárs művekből 1500 el-adott példány már sikernek számít.) Kolosi Tamás megítélése szerint, ez a könyvesboltban időszakában történt. Ma a piacgazdasági vi-szonyok jellemzőek a könyvkereskedelemben. Kiadás tekintetében túltelmerelési válságba ke-rült a szakma, hiszen a rendszerváltoztatás óta voltak évek, amikor 15 ezer műcím jelent meg a magyarországi piacon, ami mára 10-11 ezerre csökkent. Viszonyítási alapként emlí-tette, Budapestre előfordult, hogy a könyveket forgalmazó boltok összes alapterülete 3,5-sze-res volt a bécseiéhez viszonyítva. Ez utóbbi három-négy évben jó irányt mutat a szakma sorsa, elsősorban a gyerek- és ifjúsági könyvek piaca növekedett számottevően.

Gyurgyák János, aki eredetileg a könyvke-reskedelem szervezeteti alapú működésének illúzióját táplálta magában, felvetésében hi-ányolta a nagyvállalati és civil mecenatúra jelentősebb jelenlétét, s azt is felvetette, hogy a tömegű visszatérletől is vár változást. Szó-essett az Alexandra terjesztő cég s ennek kap-csán több kiadó csődjéről, ugyanis például e cég 30 milliót tartozása okozta a kiadóvezető alsóorsói nyaralójának vesztét is. A kiadók csődvédelmi biztosítása nem elhanyagolan-dó kérdés.

L. Simon László egykori kulturális állam-titkár az 1989-től számított statisztikai ada-tok között említette, hogy 15 ezer példányról 1700-ra csökkent az átlag-, ötödére az eladott példányszám. (Utóbbi 113 millióról 20 millió-ra.) Az elmúlt három évben négyszázzal csökkent a kiadói vállalkozások száma. Csaknem húsz kiadó éri el az 1 milliárd forint fölötti

S. Csoma János

Akarni? Kívánni? Mindegy mi mellé szürod a voksd felállnak árnyékok vetnek, megindulnak a ledöntött szobrok fejünk felett mozdulatlan opálos bódulatban a két Krisztus urunk keresztjéről lépél elmélyülten vizsgálja öt vérző sebé
Mona Lisa arcáról festék csorog kufároktól hangosak a templomok ha e káoszba az ember belenézett lehet valóság, lehet ígézet hol volt hol nem volt rész-esemény, vagy egész élet.

Új kétnyelvű versantológia

A müncheni Stiftung Lyrik Kabinett kiadásában *Streichlichter* (Fényecsóvák) címmel új német–magyar versantológia látott nemrég napvilágot. Saját fordításában, 28 magyar köl-tő verseiből válogatott a nyolcvanadik életévét betöltő Julia Schiff, a modern magyar líra ér-demes fordítója. A kötet az 1921-ben született Pilinszky Jánossal kezdődik és az 1981-ben szü-lelett Lanczok Gáborral zárul – ez a tág időtar-tam jelzi, hogy Schiff legalább három nemzedék terméséből válogatott.

Válogatása, mint minden antológiáé, szub-jektív, bár a Julia Schiff által fordított költők

<i>Veszzelka Attila</i>
Végül
<i>hová is mennél még, hová? Lezáruhl minden út, az ismeretlen kéz valladhoz ért. Csak néznéd még az éjszakát, s a hold mögül felreppant nagy, sötét madár útját követnéd, míg lehet. S bizonyni újra kérdenéd: hogy hát az alvó fák közül mi szól, miféle síp, s a vén torony felett miféle néma óra jár, miféle szerkezet?</i>

ZSIRAI LÁSZLÓ

Magyarok között egy európai

Elighanem ez így igaz – már ami a tényeket illeti. De ennek van egy Esterházy-ellenes fel-hangja, beleillik a posztmodern irodalom ellen indított kampányba. Mármost miért ne lehet-ne *egyszerre* szeretni és dicsérni Esterházyt és Kányádit? Alulírott baráti viszonyban volt Ká-nyádival, rokonszenvelő olvasta és írt róla jóval a rendszerváltás előtt, ugyanakkor (módjával) dicsérte Esterházyt, akinek nem minden mű-vét szerette egyformán. Kányádi Sándor egyik versciklusát is alulírottak ajánlotta, Esterhá-zytól viszont csak egyetlen dedikált könyvet kapott, barátai segítségével.

A kötet egyik fejezete laudációkból áll, ahol Esterházy bemutat, vagy dicsér másokat. Író-kat, akik nemzetközi szinten vetélytársai le-hetnek (Nádas Péter) és a méltán népszerű Szabó Magdát, vagy Juhász Ferencet, képzőművé-szeket (Lakner László, Nádler István, Megyik János) és olyan közéleti személyiségeket, mint a volt pannonhalmi főpapát, Várszegi Asztrik. Örömmel fedeztem fel egy kis 2008-as írást emigráns magyar írókról és költőkről (Hűsvéti -gat, -get). Borbély Szilárd és más hazai szer-zők méltatása mellett. Amit Esterházy ebben az írásában kiemel Kibédi Vargával és And-rás Sándorral kapcsolatban, az írásaik „meg-bízható műveltsége”, ami „mintha nem volna független a hosszú emigrációs létől!”(50 o.).

Egy jóval későbbi méltatása meg a bécsi Bui-dósról Aljár kiállításának a megnyitójára ír-dott. Öröndetes, hogy van valaki, ez esetben E.P.aki észreveszi az összefüggést az érzelmi kuruckodás és a provincializmus között, és jelzi, hogy nemcsak a Kádár-korszakban Ma-gyarországon felfutott írók, de a nyugati ma-gyar irodalom is teremtet jelentős értékeket.

túlnyomó többségét jegyzik a modern magyar költészet rangsorában. Ugy tűnik, izlése inkább az új Avantgárd felé húzza, jöllehet a nemrég el-hunyt Vasadi Péter és Csoróí Sándor jól megfér az antológiában Orbán Ottóval, Petri Györggyel és Zalán Tiborral. A modern magyar líra ér-demes fordítója. A kötet az 1921-ben született Pilinszky Jánossal kezdődik és az 1981-ben szü-lelett Lanczok Gáborral zárul – ez a tág időtar-tam jelzi, hogy Schiff legalább három nemzedék terméséből válogatott.

A költehez Kalász Orsolya (Kalász Márton köl-tő lánya) és Hudy Árpád írtak utósózt, utóbbi hosszabb esszében tekinti át a magyar költészet történetét Janus Pannoniustól napjainkig. –gy-

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

Anton Lehmden 2018. augusztus 7-én bekö-vetkezett halálával a fantasztikus realizmus bécsi iskolájának egyik jeles képviselőjét ve-sztette el a művészlíra, bár személye elvesz-tésével is teljesnek, befjezettnek mondható életműve, amelynek jelentős hányada 1966 óta a Deutschkreutz/keresztúri kastélyban talált otthonra. Ennek volt tulajdonosa az 1929. január 2-án Nyitra közelében született Anton Lehmden.

Nyári Akadémiák szervezésével még a leg-utóbbi években is hihetetlen aktivitást fejtett ki. Művészetét alkotásai tervezett újrafestésé-vel akarta továbbfejlesztenni. Pedig erre nem lett volna szüksége, annyira megtalálta saját kifejezősmódját, hogy legfeljebb új képekkel szaporíthatta volna műveit, amiket ő világ-tájaknak nevezett. Pontosabban az egyes ké-pek ezek szegmensei. Nagyméretű festményei nem alkotnak bezárt egészet, hanem mindig egy-egy nagyobb résznek mintegy kivágásai.

Művészetének tárgya kevéské a személyes ember, sokkal inkább tájak, amiknek alap-elemei a természet világa: ég és föld náda-sokkal, madarakkal. Utóbbiakat úgy „moz-gósította”, hogy több szárnyat festett nekik, így juttatva kifejezésre a repülést. A felvél-lághoz csatlakozik az alvívlag, a föld belseje különböző érezetekkel, rétegződésekkel. A felvilág uralkodó színei felüdítő hatással a ke-k és egyes változatai a zölddel, természe-ten nem hiányzik a piros és a sarga sem, de mindegyik szín lágy, líraian bársónys. A föld belsejét a barna és különböző árny-a-latai jellemzik. Ebbe a világba helyezte az ide temetett embert.

Lehmden festészetébe vitte világképét, amely egyetemesnek mondható. Itt talál-ható meg Gilgámes újragondolása, de Noé alakja is.

Vonalvezetése nem elnagyolt, s talán az egyik legjellemzőbb vonása, hogy a monu-mentalitás is a legapórbó részletekig festette meg, realisan, de fantasztikusan.

Anton Lehmden részletesebb bemutatására a Bécsi Napló 2014/5. számában került sor. A jelen számban egyes művei felidézésével adózunk emlékének.

FRIED ISTVÁN

A NAPLÓÍRÓ MÁRAI SÁNDOR

2018-ra befejeződött az a nagyszabású vállalkozás, amelynek következtében Márai Sándor 1943-tól vezetett *valamennyi* naplójának immár csonkítatlan, „teljes” szövegét kezünkbe adta kiadója. Az eddigi kiadások, így vagy úgy, valójában a fennmaradt, roppant mennyiségű kéziratokból válogattak. Előbb ezt maga Márai Sándor tette meg, aki az 1945-ös feljegyzéseitől kezdve az emigrációban volt kénytelen megszerkeszteni, sajtó alá rendezni naplóköteteit. Az egyes kötetek terjedelmét jórészt meghatározta, hogy mennyi pénz jut a kiadásra, így eleve a szemelvényes közvétel lebegett a szerző szeme előtt. De meghatározta az emigrációs helyzet is; abban ugyan a legkevésbé, hogy leplezze véleményét az otthon maradtokról, azokról a nagyon kevésbé rokonszenves magatartásváltozatokról, amelyek különféleképpen voltak jellemzőek Magyarország szellemi életének képviselőire. A távolság miatt nem mindig volt hajlandó Márai tompítani többnyire elítélő megjegyzéseit, néha egyes személyekről (maga is tisztában volt ezzel) kissé túlzó véleményt formált. Akadt olyan, ami szerinte még belefért a közlésbe, de nem egyet jobbnak látott kéziratban hagyni.

Aztán egy újabb naplóválogatás-sorozat látott napvilágot, *Ami a Naplóból kimaradt* címmel. Ennek sajtó alá rendezője azonban nem rendelkezett azzal a filológiai és művelődés/irodalomtörténeti tudással, amely egy posztumusz mű közzétételéhez igényelhető volna. Így ez a sorozat ugyan természetesen nem volt haszontalan, de erős kritikával volt olvasandó, elírások, pontatlanságok miatt.

Végül a Helikon Kiadó rászánta magát a „teljes Napló”-köteteknek megjelentetésére, a kötetet kísérrő, terjedelmes jegyzetanyaggal. Nemcsak a Petőfi Irodalmi Múzeumba végre megérkezett hagyaték tette lehetővé ezt a vállalkozást, hanem az az igény is, amely szerint az olvasóknak joguk volt megismerni, kézbe venni az írónak szinte a halála napjáig vezetett, közérdeklődésre joggal számot tartó, egyesek szerint „fő”-művét; melyet végigolvasva, feltárul nem pusztán egy jelentékeny magyar író változatos köz- és magánélete, hanem egy kissé (vagy talán nem oly kissé?) egy XX. századi európai magyar író és gondolkodó alakjának közvetítésével a XX. századi magyar és európai gondolkodástörténet megannyi sok fontos epizódja. Különös hangsúllyal említendő, hogy nem kizárólag Márai érezte úgy, hogy az emigrációnak, a más nyelvi közösségben leélendő életnek, a környezeti idegenség lereagálásának a leghívebb tanúja az írói napló, hanem lengyel, cseh és orosz emigránsok hasonlóképpen fogalmazták naplókba töprengésüket helyzetükről, a befogadásban nem túlságosan serénynek bizonyu-

ló „világ”-ról; de arról is, miképpen lett/lehetett egy rendkívüli szituáció jellegzetessé a két világháború és a totalitárius rendszerek szaggatta Európában.

Márai már az 1920-as esztendőkből Párizsban találkozott a spanyol emigránsok nemzedékeivel, az 1930-as esztendők pedig fölerősítették a népvándorlásszerű távozásokat az anyanyelvi környezetből; hogy aztán 1948 augusztusában Márai is rászánja magát, nem könnyen és nem vívódás nélkül, hogy elmeneküljön onnan, ahol sem élni, sem írni, sem hallgatni nem hagyják. Tudta, de legalábbis sejtette, mire vállalkozik. Noha németül és franciául jól tudott, az 1920-as esztendőkből maga fogalmazta írásai jelentek meg fontos német nyelvű sajtótermekben, a nyelvből sosem tudott, sosem akart „emigrálni”, az anyanyelvi haza hű polgára maradt. Márai naplói sokrétű és nagyon nehéz életről adnak számot. Megfosztódott mindentől, amit maga polgári létezésnek gondolt; élete végéig a valahová való természetes tartozásról gondolkodott. Miközben fájdalmasan érintette, hogy „párbeszéde” az olvasókkal, amelynek célszerű módja volt újságíróskodása, lehetetlenné vált.

A pártok és világnézeti elkötelezettségek szerint szerveződő emigráció sajtótermékeiben egy idő után semmiféle részt nem vállalt; pusztán a Szabad Európa Rádióban olvasta föl heti rendszerességgel műves publicisztikáját, mindaddig, amíg „világ”-elképzelését össze tudta egyeztetni a Rádió illetékeseinek változó elveivel. Márai ugyanis nem hitt az „enyhülés” eredményességében; túl sok szomorú tapasztalata (és megannyi olvasmánya) volt a diktatórikus rendszerek taktikázásairól.

A Napló maradt az egyetlen lehetősége annak, hogy kommentálja a hazai meg a világeseményeket, önmagának számot adjon a vele történekről, az olvasmány- és tárlatlátogatási élményekről, meggyőződését kifejtse a kortársi magyar és világirodalomról, és mindig vissza-visszatérjen Arany Jánoshoz, Vörösmarty Mihályhoz, Jókai Mórhoz és nem utolsósorban Krúdy Gyulához. Mert a leginkább ez az író őrizte számára azt a Magyarországot (akár maga, Márai Sándor *Szindbád hazamegy* című regényében), amely még szellemi otthon volt. A naplók följegyzései mérlegre teszik (és nem egyszer könnyűnek találják) a Magyarországon 1867 után kialakult, majd a két világháború között általánossá vált létezési formákat; és nem egyszer nosztalgikusan fordul a „kassai polgárok” és Kassa polgári atmoszférája felé, amelyhez Kolozsvár szintén polgári világot hasonlítja, mint amely az élhető élet ama változatával jeleskedett, amelyet a végső üzenetnek szánt *A Garrenek műve* hirdetett meg. Ez a nyugat-európai nagy történelmi

emlékezethez (Brüggéhez, Firenzéhez) fűződő polgárság-idézés, együtt a kisebbség jogaiért a prágai parlamentben küzdő Apa személyiségével, az érintkezés kultúráját, a megfogalmazás és a stílus nemes-ségét, a tapintat, a megértés művészetét képviselte. Ez a fajta polgáriság lehetett volna akadály a művészet és a kultúra lefelé nivellálódásának: ennek hanyatlását értelmezte Márai Sándor naplóiban, akár a hazulról érkező szomorú híreket, akár a nyugati világ kultúrájának civilizációba dermedését kommentálta.

A Napló egyszerre lett páratlan dokumentuma a polgári Európa lassú felszámolódása miatt érzett rosszérzésnek, de lett a reménykedés műve is: Európa a jóléti államok teremtődésével mégsem árulta el eszményeit, amelyek Erasmus óta, Goethe örökségéhez való hűséggel, felcsillantották egy, az egységesülés felé haladó szellemi Európa lehetőségét. A Naplók tanúsítják, mennyi figyelemmel jegyzetelte Márai (nem elsősorban az irodalmi újdonságokat, viszonylag csekély számú regényben, verskötetben lelt örömet) a tudományos élet eredményeit, a közgazdasági, népesedési, de természetesen a katonai, állampolitikai írásokat, több jó nevű folyóiratnak volt előfizetője, a televízió híradóit éppen úgy figyelemmel kísérte, mint a hétköznapi életben tapasztalt meglepő, jellegzetes és különös jelenségeket. S amikor szembetalálkozott a „nyugati” vagy az amerikai ifjúság „secessio”-jával (kivonulásával), a hippimozgalommal, az újfajta ifjúsági, *rockkoncertes* összejövetelekkel, a néhol ingerült vagy csöndesebben csodálkozó észrevételeken kívül az *Ítélet Canudosban* című regényen is felelt, amelyet kissé eltérően a naplójegyzetek indulatától, jóval inkább a megértés akarásának, a civilizációs válság elemzésének szándéka vezet.

De nem kevésbé fontos nyomon követni, miként tudja Márai Sándor őrizni a maga polgári életformáját, Dél-Olaszországban, illetőleg az Egyesült Államokban; miként védi a maga polgári-szellemi integritását, milyen mértékben áll ellen kísértéseknek, megalkuvásoknak, otthonról érkező csábhangoknak. Olyan magasfokú erkölcsiség, ritkán merevvé vált magatartás jellemzi, amely megvalósítja azt a szándékát, hogy megteremtse a maga (szilárdnak tetsző) helyét a világban. Dél-Olaszországban a napsugaras környezetben inkább, az Egyesült Államokban némileg elkülönítetten, élvezve ugyan a modern technika biztosította könnyebbségeket, a társadalomtól azonban nem csupán nyelviileg, mindenekelőtt gondolkodásilag, életfelfogásilag távol. Ilyen módon igen jelentékenyvé válnak Márai számára ismét a könyvtár- és a tárlatlátogatások, a zenehallgatás – és nem utolsósorban a hűséges és megértő feleség, Lola

Angolul a kiegyezés kulturális és tudománypolitikájáról

Folytatás a 4. oldalról

A *Science Policies in Hungary (1867–1910) and the First Generation of Distinguished Scientists* c. monográfiában Eötvös József, Csengeri Antal, Trefort Ágoston és Wlassits Gyula tudománypolitikájával foglalkozik, gyakorlati egyenjogúsággal csatlakozik hozzájuk Eötvös Loránd, akinek egyetemi és akadémiai tudománypolitikája nagyságrendjében is felér a kultuszminiszterek munkájának dimenzióival. Kissé zavaró, hogy *Apponyi* Albert kultuszminisztersége, ami időben még beleesik a megadott időkeretbe, gyakorlatilag teljesen hiányzik, annál is inkább, mert Apponyinak az eredeti Eötvös-vonallal való közösségei és attól való eltérései releváns további eredményekhez vezettek volna.

Mind a négyen (öten) ugyanazt a specifikus *miniszteriális kultúrát* testesítették meg, ennek strukturális és szimbolikus jelentőségét még csak növelte, hogy ez a politikai kultúra mélyen visszanyúlt a harmincas és negyvenes évek világába, ahonnan például az egyes szervezők irányában megfogalmazott, szinte rendkívüli elvárások is áthagyományozódtak. Ebből a tényből azonban magának a politikai vonalnak önmagában is szerves és organikus jellege támadt, amely korántsem játszott jelentéktelen szerepet annak eredményességében.

Bódy monográfiája e miniszteriális politika egy másikra következő szakaszát elemzi. Érdeklődésének előterében a valóban szervező jellegű, gyakorlati lépések állnak, mindenekelőtt az egyetemalapítások. Konceptusát Bódy azonban még egy *aktualizáló* keretbe is beállítja. Ennek a fókusz a egyetemek és a kutatók körül kialakult *kiválósági* gondolat. Ez az eszme viharos sebességgel terjedt a rendre finanszírozott, szinte rendkívüli elvárások is áthagyományozódtak. Ebből a tényből azonban magának a politikai vonalnak önmagában is szerves és organikus jellege támadt, amely korántsem játszott jelentéktelen szerepet annak eredményességében.

gésében számunkra még mindig elég rejtelmese.

A *Science Policies in Hungary (1867–1910) and the First Generation of Distinguished Scientists* című műben Bódy mindenesetre mélyen elmerül a kiválóság-gondolat kultuszában, ez teszi ki az egész első fejezetet, visszatér erre az utolsó fejezetben is, miközben mindkét összefüggésben olyan tudósok is megjelennek, akik tevékenysége túlnyúlik az ábrázolt négy évtized korszakán.

Az első fejezet 38 kiváló magyar tudóst nevez meg, ami azt szuggerálja, hogy azok pályafutása az ábrázolt tudománypolitikával szerves összefüggésben van. Ez az összefüggés egy *absztrakt* szinten bizonyosan fennáll (úgy is, mint legenda, képes további legendáknak életet adni). A monográfia nem merül el azonban részletesebben ebben az összefüggésben (ezt terjedelmi okokból sem igen tehetné), amivel újból megerősíti azt az érzésünket, hogy dicséretesebb dolog a kiválóság jelzőjének odaítélését másokra (akár későbbi korokra) bízni, mintsem azt aktuálisan mesterséges helyzetekben és a hozzá nem értő nyilvánosság ellendrukker világában kikényszeríteni.

Az Egyesült Államokban dolgozó Bódy 1945 után egyike Eötvös és kora legtermékenyebb kutatóinak. Ezzel foglalkozó fontos műve: *Joseph Eötvös and the Modernization of Hungary, 1840–1870: A Study of Ideas of Individuality and Social Pluralism in Modern Politics. In Transactions of the American Philosophical Society, newer., Vol. LXII, Pt. 2. Philadelphia, Pa.: The American Philosophical Society, 1972. Pp. 134.*

1945 után, *Sőtér* Istvánt követően mindenekelőtt *Németh G. Béla* és sokfelé ágazó pedagógiai munkássága voltak ezen a területen meghatározóak. Főképpen nekik köszönhető, hogy a Kiegyezést megelőző korszak és a dualizmus eszmetörténete napjainkban alaposan kutatott területeknek számítanak.

Bódy mindenekelőtt a nevelés- és iskolatörténet eredményeire, a parlamenti folyamatok elemzésére és a kultúrpolitikai aktivitások teljességének rekonstrukciójára támaszkodik. Ezek az aktivitások érdekes módon, magyar sajátosságként, nemcsak egy kultusz-

miniszter életművében alkottak „*szinkron*” koherens egységet, de mint „*diakron*” egymásutánosság is. Ez annyit jelent, hogy például Eötvös Loránd későbbi organizatórikus lépései is szinte tökéletesen voltak képesek belesimulni a korábbi „kultuszminiszterek” lépéseinek sorába. Mindez az egész reformpolitikának összefüggő és egységes képet ad, ami nemcsak sikerében vagy legendájában, de valóságos eredményeiben is nagy szerepet játszott.

Bódy monográfiájával értékesen járult hozzá Magyarország *intellectual history*jának további feltárásához.

A rekonstruált tudománypolitikai stratégia egyes elemei közül kiemelkednek az új egyetemek alapításának kérdéskörei, amelyeknek a kor szintjén kellett állniuk (aminek kritériumait úgy tudták megfogalmazni, hogy nem volt szükségük a kiválóság gondolatára). Ide tartozik a tehetségek támogatása (mindenekelőtt a célzott ösztöndíj-politikával – akkoriban kevesen maradtak kinn külföldön), a gimnáziumok és más középiskolák reformja (maig sok elfogulatlan értelmiségi álma), lényegi és addig hiányzó folyóiratok és fórumok megalapítása, tanulmányi versenyek, mindenekelőtt a matematikában és a fizikában, melyek ma is folyamatosan működnek. Ide tartozik a magyar *Ecole Normale Supérieure*, az Eötvös Kollégium, a sokszoros együttműködés a Magyar Tudományos Akadémiával és a számos tudományos társasággal, a tanárok és tanítók egyesületei, a felügyeleti rendszer, majd a gyakorlóiskolák és gimnáziumok rendszere. 1899-től megjelennek a nők is az egyetemeken, és (mindenekelőtt Wlassits minisztersége alatt a figyelem az általános iskolák és a vidék felé is fordul.

Bódy ábrázolásából nemcsak egy nagy rendszer körvonalai rajzolódnak ki, de azt is megérezzük, hogy ez a rendszer talán még önmaga meghaladásának lehetőségét is magában rejtette.

Pál Bódy, Science Policies in Hungary (1867–1910) and the First Generation of Distinguished Scientists. Rei-he: Wissenschaftsgeschichte. Bd. 4, 2017, 144 S.

KISS ENDRE

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.kozpontiszovetseg.at
www.becsinaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:

Zentralverband Ungariseher Vereine u.

Organisationen in Österreich.

A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/1/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Bodzsóni István (Szabadka), Borbándi Gyula † (Budapest), Czellár Judit (Genf), Duray Miklós (Pozsony), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovátsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), T. Kovács Péter (Budapest), K. Lengyel Zsolt (München), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyás (London), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Martos Péter, Radics Éva, Rumpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán

GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.

IBAN: AT572011100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 15,- Euro, Magyarországon 3500,- Ft, Nyugat-Európában 20,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew Rekay, 3996 Oakmore Rd.

Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com

Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.**Hollandiában:** Kónya Melinda. Boerhaaveplein 124. 2343 LX Oegstgeest, 00-31-71-514287.E-mail: melindakonya@hetnet.nl**Kanadában:** Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.**Magyarországon:** Librotade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.**Németországban:** Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach**Svájcban:** Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854 – Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6**Svédországban:** Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro Nr.: 756987-4.**Szlovákiában:** Benyák Mária,e-mail: maribenyak@gmail.com

Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekről szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Bt.

H-9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.